

כ"ו בטבת, ה'תשפ"א
9.1.2021

לכבוד

פרופ' נחמן אש, ראש תכנית "מגן ישראל"
פרופ' חזי לוי, מנכ"ל משרד הבריאות
פרופ' רן בליצר, יו"ר קבינט המומחים הלאומי

שלום רב,

הנדון: הודעת סיום תפקידי כחבר בקבינט המומחים הלאומי של תכנית "מגן ישראל"

חברים נכבדים,

מאז תחילת משבר הקורונה, האיגוד בראשו אני עומד ניסה לקדם גישה מקצועית למשבר אל מול עירוב אינטרסים לא עניינים בקבלת ההחלטות הפוליטית. לאור כישלון חרוץ בהליכי קבלת ההחלטות על ידי הדרג הפוליטי, תוך אובדן אמון הציבור, נוכחתי לדעת כי אנו זקוקים לרופאים ומדענים שיאזרו אומץ להשתלב בהנהגה הלאומית על מנת לבסס את קבלת ההחלטות על שיקולים מקצועיים.

מאז הקמת קבינט המומחים המייעץ לראש תכנית "מגן ישראל", בתחילת הדרך בראשות פרופ' גמזו ולאחר מכן בראשות פרופ' אש, נאבקתי על קידום גישת בריאות הציבור בהמלצות קבינט המומחים. ניגשתי לתפקידי בחרדת קודש תוך הבנת האחריות הרבה המונחת על כתפי כולנו ובפרט על כתפיהם של בעלי התפקידים ומקבלי ההחלטות המקצועיים והפוליטיים להם מיועד הייעוץ של הקבינט. הדיונים בקבינט היו עניינים ומקצועיים, גם אם סוערים, לנוכח תמונה מורכבת ואי-ודאות. כולנו פעלנו למען מטרה משותפת של הגנה על בריאות הציבור בישראל, לא רק מפני המחלה הנגרמת על ידי נגיף הקורונה, אלא גם מפני נזקי המשבר הבריאותי-חברתי-כלכלי, מהקשים בתולדות מדינת ישראל. בדיונים הבעתי את עמדת ועד איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל בראשו אני עומד. בקבינט ניסינו להגיע לעמדה מוסכמת, ומטבע הדברים לפעמים עמדת האיגוד היתה עמדת מיעוט ולעיתים עמדת רוב. לפי הצעתנו, יו"ר קבינט המומחים פרסם בשקיפות ובזמן אמת את סיכומי הדיון המפורטים לציבור הרחב תוך הצגת העמדות השונות. אני מצר מאוד על כך ששאר הפורומים העוסקים בקורונה נהגו בחוסר שקיפות ודיוניהם לא פורסמו בזמן אמת, עובדה שפגעה באמון הציבור ובהתמודדות עם המשבר. לצערנו, נוכחנו שוב ושוב כי המלצות המומחים בבריאות הציבור נחשבות כקליפת השום עבור הממשלה. המלצות שזכו לתמיכתנו ולקונצנזוס בקבינט המומחים לצמצום ההדבקה והתחלואה בקורונה נדחו, כדוגמת

דחיית פתיחת הקניונים. מנגד הוחלט על צעדים מזיקים למרות שקבינט המומחים התנגד להם, כדוגמת פארסת הסגר הלילי בחנוכה, שנדחתה לבסוף בלחץ ציבורי.

אני, כמו גם רוב מומחי בריאות הציבור בישראל, סבור כי הציבור בישראל נפל קורבן לקונספציה שגויה של מקבלי ההחלטות בדרג הפוליטי. למרות מאמצים שונים שלנו ושל גורמים אחרים במשרד הבריאות לקדם גישת קידום בריאות ובריאות הציבור להתמודדות עם המשבר, גישה זאת לא נוסתה בישראל באופן כוללני. במקום גישה טוטליטרית-משטרתית, צריך היה לפעול בשיתוף פעולה אמיתי ושקיפות עם הציבור, תוך יצירת אמון, סולידריות ומוטיבציה פנימית להקפדה על התנהגות בריאותית זהירה בתקופת הקורונה תוך הפעלת שיקול דעת וניהול סיכונים, אישי, קהילתי ולאומי. למרות ניסיונות שונים גישת בריאות הציבור נדחקה לשוליים. לו היינו הולכים בדרך זאת היינו מתמודדים טוב יותר הן עם התחלואה והתמותה מקורונה והן עם נזקי המשבר, תוך שמירה על לכידות חברתית ואמון הציבור, שהיה מקפיד יותר על ההנחיות הבריאותיות. במקום זאת הממשלה בחרה לפעול בצעדים כוחניים, לא מידתיים ולא מאוזנים. בצד הנחיות הגיוניות ומקובלות, ניתנו מעת לעת הנחיות שרירותיות, חסרות עקביות והיגיון פנימי, אשר נאכפו באופן סלקטיבי על אוכלוסיות שונות. הממשלה, מסיבות פוליטיות צרות, מיאנה לפעול באופן דיפרנציאלי בהתאם לסיכון ולרמת התחלואה באיזורים שונים ואוכלוסיות שונות. תזמון הצעדים או היעדרם עורר בקרב הציבור חוסר אמון וחשש כבד לשיקולים אישיים ולא ענייניים מצד הדרג הפוליטי הבכיר ביותר.

יתר על כן, הממשלה סירבה להכיר בכך שמשבר הקורונה מחייב גישה רחבה ולא ניתן למדוד אותו באמצעות מדדי הדבקה, תחלואה ותמותה מקורונה בלבד. חרף הביקורת המקצועית של איגוד רופאי בריאות הציבור, הממשלה, בהובלת המל"ל, בחרה להסתמך על מדד פשטני של מספר המאומתים, שאיננו משקף את רמת ומגמת התחלואה האמיתית בישראל ובוודאי לא את מכלול השיקולים שצריכים לעמוד לנגד מקבלי ההחלטות. ביקשנו שוב ושוב להכניס במארג השיקולים גם נתונים על השפעת ההחלטות על הבריאות, החברה והכלכלה, אך זה לא קרה וקבלת ההחלטות נותרה חד מימדית ושלא על בסיס נתונים מלאים.

מצב עגום זה הגיע לידי שיא חדש בשבועות האחרונים, כאשר הממשלה סירבה לנקוט בצעדים מתחייבים לצמצום העליה בקצב התחלואה, כדוגמת הכישלון למנוע הפצת תחלואה על ידי הנכנסים בשדה התעופה בן גוריון. רק לאחר עליה משמעותית בתחלואה החליטה הממשלה למעבר לסגר מלא בעל השלכות הרסניות, ללא הבחנה וללא הפעלת שיקול דעת ותוך ניתוק מהציבור. הממשלה המשיכה בעקביות להתעלם מהצורך לפעול באופן דיפרנציאלי לפי רמת הסיכון תוך הבחנה בין איזורים אדומים וירוקים ותוך הבחנה בין פעילות באוויר הפתוח לבין פעילות בחלל סגור. הממשלה סירבה לאמץ את המלצת קבינט המומחים להגביל התקהלות בחלל סגור לחמישה אנשים במקום עשרה. כידוע, ההתקהלויות הן המקור העיקרי להדבקה ויישום כלל זה היה מיתר את הצורך במגבלת התנועה לאלף מטר ואת האיסור לבקר בביתו של אדם אחר. הטלת איסורים שיעילותם מוטלת בספק והפוגעים בחירות הפרט מעבר לנדרש, מובילה להתנגדות ולכן גורמת לנזק ולפגיעה של ממש בהתמודדות עם משבר הקורונה.

להערכת, משבר הקורונה הוא רק הקדימון לאתגרים הבריאותיים, סביבתיים, חברתיים וכלכליים בפניהם אנו ניצבים. על מנת להתמודד עם האתגרים הללו, אנו חייבים מנהיגות פוליטית שמסוגלת להבין את המורכבות ולפעול באחריות, בשיקול דעת, על בסיס נתונים, תוך מתן גיבוי לאנשי ונשות המקצוע, יצירת שותפויות פוליטיות ויכולת להנעת הציבור באופן חיובי. לצערי, נחשפתי בתקופת הקורונה, כמו כולנו, כיצד כניעה של הדרג הפוליטי לאינטרסים אישיים ופוליטיים צרים והשפעה של קבוצות לחץ גורמות לנזק חמור לבריאות הציבור ולחוסנה של מדינת ישראל.

לנוכח גודל השעה, הצורך לרפא את ישראל והאיומים החמורים על בריאות הציבור בתקופה זאת, ולנוכח השפל הפוליטי והערכי, אני חש מחויבות עמוקה לבחון את הדרך שבה אוכל להשפיע במידה הרבה ביותר לטובת הציבור בישראל.

לאור זאת אני מודיע על סיום תפקידי כחבר בקבינט המומחים הלאומי של מגן ישראל.

במקביל, אעזוב את תפקידי כיו"ר איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל.

בטוחני שאיגוד רופאי בריאות הציבור ימשיך להשמיע עמדה מקצועית מאוזנת ולסייע למאמץ הלאומי להתמודדות עם המשבר.

אני מברך על הקצב המסחרר של מבצע החיסונים בישראל, הודות לעבודתם המופלאה והמצוינת של עובדי ועובדות מערכת הבריאות, בכל הדרגים. מבצע החיסונים יציל חיים רבים. גם בנושא זה ראינו לאחרונה כיצד השר לביטחון פנים מסכן חיי אדם כאשר בחוסר סמכות וחוסר אחריות מונע מאסירים מעל גיל 60 להתחסן בהתאם לתעדוף הלאומי, וזאת תוך השתלחות באיש מקצוע בכיר במשרד הבריאות כולי תקווה שנצליח בקרוב לחסן את רוב אזרחי ישראל הבוגרים ולצאת מהשלב הראשון של ההתמודדות עם המשבר, שאת השלכותיו עוד נחוה זמן רב.

כתמיד, אני עומד לרשותכם ובטוחני שנמשיך לשתף פעולה לקידום בריאות הציבור בישראל. אמשיך לפעול לטובת התמודדות מושכלת עם משבר הקורונה ולטובת קידום בריאות הציבור והחברה בישראל.

מחזק אתכם בשעה קשה זו ובטוחני שתמשיכו לעשות כמיטב יכולתכם למען בריאות הציבור בישראל, בתנאים מאתגרים ומורכבים.

בברכת בריאות,

פרופ' חגי לוין, יו"ר איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל, ההסתדרות הרפואית

העתקים:

פרופ' איתמר גרוטו, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות

ד"ר שרון אלרעי פרייס, ראש שרותי בריאות הציבור

פרופ' נדב דוידוביץ', יו"ר פורום בריאות הציבור, ההסתדרות הרפואית

פרופ' ציון חגי, יו"ר ההסתדרות הרפואית

חברי ועד איגוד רופאי בריאות הציבור בישראל, ההסתדרות הרפואית

חברי קבינט המומחים